

н Павел II калісьці сказаў, што ў кожнага пакалення своя перспектыва. У дзяцей – маладосць, у маладзёнаў – даросласць, у дарослых – старасць, а ў старых застаецца перспектыва вечнасці. Якую перспектыву гэтыя апошнія паказваюць маладзейшым? Як правільна ставіцца да вопыту старэйшых? Паразважайма сёння над гэтым. Павага да продкаў як абавязак

Падаецца, што адносна бабуль і дзядуль прымяняецца правіла “альбо добра, альбо нічога”. У нашым культурным асяроддзі не асабліва прынята крытыкаваць старэйшых. І, хіба, у гэтым ёсць зерне мудрасці. Усё-такі мы не ведаем кантэкстаў, у якіх яны жылі, супярэчнасцей лёсу і выпрабаванняў, праз якія ім даводзілася праходзіць. Спрацоўвае своеасаблівая прэзумпцыя невінаватасці. Калі мы не пагаджаемся са старэйшым пакаленнем, часцей маўчым. Павага да продкаў шмат у чым вучыць пакорнасці. Так, злёгка усміхаючыся, мы робім сваё, але не пратэстуем супраць старэйшых. У любы момант можа аказацца, што яны мелі рацыю. †

Шанаваць імкненні

Ёсць такое перакананне, што пэўныя змены ў беларускім соцыуме магчымыя толькі тады, калі адыдзе “тое” пакаленне. Маўляў, “homo sovieticus” не можа пераскочыць сам сябе. Гэта дастаткова спрэчны тэзіс, тут ёсць шмат “але”. Хацелася б звярнуць увагу на адзін аспект: адсутнасць павагі да імкненняў і інтэнцый.

Старэйшыя людзі жылі ў іншай рэчаіснасці. Іх перспектыва заўжды падаецца запаздалай. Аднак, нягледзячы на ўсё гэта, яны шмат разоў ахвяравалі часцінку сябе для розных ідэалаў, імкнуліся да чагосьці. Сказаць услых “вы савецкія людзі, вас так навучылі” – балюча. Тое самае, нібы на фінальным адрэзку адзначыць, што бітва была ні за што. І бітвы ўвогуле не было. Жыццё абы-што. Гэта крыху нагадвае забойства чалавека. Непашана шчырых і добрых памкненняў прычыняе неверагодны боль.

Слухаць і мець свой розум

Аднойчы падчас пілігрымкі я начаваў у доме адстаўнога афіцэра, савецкага лётчыка. Раніцай ён правёў нас да рэшты пілігрымаў і ля касцёла пажадаў добрага шляху. У храм не заходзіў. Сказаў, што ўсё жыццё быў атэістам, і на старасць гадоў нібыта несумленна змяняць погляды.

Некаторыя ўсё жыццё ехалі на гарбе сваіх жонак. Іншыя думалі толькі пра кар’еру ці грошы. Іншыя ні пра што не думалі. Кажуць, што разам са старасцю прыходзіць мудрасць, але да некаторых старасць прыходзіць у самоце. Дык што, усе бабулі і дзядулі “ружовыя”? Кожны пражыў узорнае жыццё? Перад кожным маўчаць?

Часам, гледзячы на некаторых старэйшых людзей, здзіўляешся іх упартасці і жыццёвай закасцянеласці. Але маладзейшаму і ў такіх выпадках застаецца кіравацца

Умець вучыцца ад старых

Аўтар: Арцём Ткачук
26.07.2020 00:00

двума папярэднімі правіламі: паважаць старэйшых і шанаваць імкненні. Моўчкі і без каментарыяў. Гэта таксама ўрокі. Можна вучыцца рабіць, як іншыя, а можна вучыцца не рабіць, як іншыя. Галоўнае – моўчкі глядзець і вучыцца.